

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmvla Caietani

Cajetan, Thomas

Antverpiae, 1575

Hominis occisio accidentalis dupliciter considerari potest, ad hoc vt in peccatum occidentem inducat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41716

312 Homicidium per acci.

uenit actus iudicialis nullumque extat notorium crimen, non est exequendum principis mandatum, ad necem proximi. Nec excusat obedientia tanquam in dubiis, quia non est subditi discernere superioris iudicium: quoniam hoc habet locum in iis in quibus princeps potest bene & male iubere non autem in iis in quibus certum est eos esse homicidas, quale est mandatum propositum.

Hinc quoque mortaliter peccant iudices, qui non seruato iuris ordine damnant ad mortem aliquos etiam si morte sunt digni: si tamen aliquid de substantialibus omittitur, puta sufficientia testium: est enim tunc iudex ipse homicidii reus, quoniam occidit hominem non ut ius seruans & dicens. Ex his demum clare habes quod occidere seipsum, semper est illicitum: quoniam occiditur homo contra naturalem charitatem sui ipsius, & contra iustitiam quum nullus sit sui ipsius iudex nec propriae vitae dominus, & quilibet sit pars ciuitatis, & solus Deus sit qui occidit & viuere facit.

Homini occisio accidentalis dupliciter considerari potest, ad hoc ut in peccatum occidentem inducat.

Occisio autem hominis per accidens (hoc est praeter intentionem) illicita ex duplici capite inuenitur, vel ex immoderata actione, vel ex negligentia. Et ex primo quidem capite, infiniti sunt modi iuxta plurima immoderata opera ex quibus potest occisio hominis praeter intentionem operantis euenire. Nam & immoderata sui aut proximorum, aut rerum defensio, illicitam reddit inuasoris occisionem: quae si moderata esset, non ei ad peccatum imputaretur mors inuasoris: nam non solum seipsum, sed proximum) ve
Aubr, in primo de officiis testatur: & habetur xxiii. quae

Homicidium peccati. 313

quæst. iiii. in cap. fortitudo. & cap. non inferenda.)
tuendo licet occidere iniuriam ignorantem, & pari
ratione tuendo libertatem membrorum suorum, ne
scilicet turpiter patiat: & similiter integritatem, ne
mutiletur aut vulneretur: & similiter necessaria ad
vitam & virtutem ne perdat res suas aut suorum.
Quæ si vis, vide diffusè in cōmentariis nostris super
secunda secundæ. quæst. lxxiii. att. vii. ad secundum.
Et notabis verba Ambrosii, quæ vniuersaliter de in-
iuria loquuntur. Immoderata quoque venatio seu
sagittæ emissio, equitatio seu relaxatio equorum cal-
citrantium, aut animalium malignantium, & quo-
runcunque lædere valentium, culpabilem reddit
mortem inde sequentem. Immoderata demum me-
dicina tantò magis homicidâ medicum reddit quan-
tò minus est præter intentionem: quia non debet ten-
tare medicinarum vim cum periculo vitæ alienæ: nec
vbi certa notitia morbi deest, potest exhibere pericu-
losam de vita medicinam: de cuius medicinæ viribus
non potest se excusare, qui professionem facit medi-
cinæ. Comprehenditur sub hoc quoque genere op-
pressio tenellorū paruulorum in lecto, ex hoc quòd
tenentur simul ad dormiendum: quum hinc facilè
possit talis oppressio sequi. Hoc autem intellige com-
muniter: posset enim in particulari casu hoc licere, in
quo scilicet secundum sensorium iudicium non ex-
ponitur infans oppressionis, periculo. Propter frigus
autem non video licere: quia non sunt facienda ma-
la, vt euitetur aliud malum, sed potest aliter prou-
deri: puta ponendo tabulam aliquam intermediam,
ne possit infans opprimi, & huiusmodi: & tantò
plus quantò ætas illa patiens est frigoris. Ex secun-
do verò capite (scilicet ex negligentia) infiniti
sunt modi, iuxta infinitos casus in quibus huiusmo-
di negligentia interuenire potest. Colligendo ta-

314 Homicidium per acci.

men ad genera, distinguitur negligentia eorum qui possunt & debent ex officio prouidere, à negligentia eorum qui possunt, & debent ex articulo occurrentis necessitatis prouidere: nullus enim negligit, qui licet possit, non tamen debet. Exigit enim negligentia tria: scilicet posse, debere, & non facere. Imputatur igitur homicidii peccatum dominis & officialibus, si ex eorum negligentia occiditur homo. Et hoc siue in casu inuasionis particularis occurrat: siue in casu quo publicis viis non prouidetur, siue in casu quo ciuitas sine iustitia aut quasi sine iustitia regitur: & quasi cuiuslibet licet impunè occidere, mutilare, ob fauores aut pecuniam aut ignauiam, &c. omnium enim malorum huiusmodi rei sunt, qui tenentur custodire iustum publicum. Sub hoc quoque genere comprehenditur negligentia medicorum, qui curam ægri alicuius susceperunt, quum ob eorum negligentiam in studendo, visitando, &c. perit, quoniam ex suscepta cura tenentur. Imputatur denique homicidii crimen iis qui possunt & ex articulo necessitatis occurrente tenentur occurrere, si non occurrunt. Primò, si non pascit quis fame morientem: iuxta illud Ambrosii, Si non pascisti, occidisti. Secundò, si non occurrit ad tuendum proximum inuasum, si potest cum moderamine inculpatae tutelæ: iuxta illud Ambrosii. Qui non repellit à proximo iniuriam si potest, tam est in vitio, quam ille qui facit, vterque enim casus est extremæ necessitatis. Tertiò, si non reuelando, aut retrahendo aut &c. prouident ne aliquis ex sibi noto tractu aut proposito &c. interficiatur: quia tenentur adiuuare & eruere quantum in se est à morte proximos. Ad hæc enim tria videntur omnes negligentiarum casuum necessitantium ad occurrendum ne quis pereat, reduci. In primo enim mors naturalis, in secundo mors violenta manifestè, in tertio

mors

morſ violenta occultè imminens cogit proximum vt
occurrat ſi poteſt.

*Circumſtantie quinque in canonicarum
horarum celebrationis omiſ-
ſione conſideranda.*

HOrarum canonicarum omiſſio exigit ad ſui diſ-
cretionem peccati, vt tractentur quinque: ſcilicet
qui, quid, qualiter, quando, vbi. Et quantum ad pri-
mum (qui, ſ. teneantur ad horas canonicas) quamuis
ex præcepto in iure contento ſoli præſbyteri expreſſi
inueniantur: communiter tamen tenentur, quod qui-
cunque in ſacro ordine conſtitutus abſque rationa-
bili cauſa (quæ ſemper ſubintelligitur) omittit, peccat
mortaliter. Et ſimiliter beneficiati, ſiue ſint in ſacris
ſiue non, obligati dicuntur. In his tamen exceptio ra-
tionabilis videtur, vt ſcilicet excipiantur nihil perci-
pientes de fructibus beneficii: ita tamen quod ex par-
te ſua non deſit percipere fructus: quia ceſſat ratio
obligationis, tenetur enim beneficiatus ad officium
diuinum, quia ſtupendium habet Eccleſiaſticum. Et
ſecundū hoc beneficiatus non appellatur quis quan-
tum ad vinculum diuini officii ſi non poteſt habere
poſſeſſionem ac fructus beneficii, niſi fructus ei poſt-
modum dandi ſint: quia tunc conſtat beneficium ei
fructificare, quamuis actualis perceptio fructuū pro
tunc ſit impedita. Dicuntur & tertio obligati religioſi
profeſſi. Et certè niſi cōſuetudo illos obliget (de qua
nihil ſcio) non tenentur ex profeſſione: vt patet ex
hoc quod monachorum ordo contra regulares cleri-
cos diſtinguitur, ex eo quod iſti diuinis miniſteriis ho-
rarum canonicarum & miſſarum mancipati ſunt,
illi ad contemplationē abſtrahēdo ab huiusmodi di-
uinis miniſteriis. Hinc enim patet eſſe profeſſos mo-
nachos in Dei Eccleſia abſque horis canonicis. Vide